

معرفی پنیر باد (*Withania coagulans*) و ناز باتلاقی (*Bacopa monnieri*)

یوسف اجنی

عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور، پست الکترونیک ajanisef@yahoo.com

لومی - ماسه ای با pH متمایل به قلیایی ۷٫۵-۷٫۸ رویش دارد. این گونه مقاوم به خشکی بوده (xerophyte) و در نواحی با میزان بارش سالیانه ۱۵۰ میلیمتر رویش دارد. در نواحی مختلف بویژه حاشیه و بستر آبراهه های فصلی، کنار جاده ها و همچنین در مناطق صخره ای با شیب های تند نیز رویش دارد.

پنیر باد (*Withania coagulans* (Stocks) Dunal متعلق به خانواده سیب زمینی (Solanaceae) درختچه ای به ارتفاع حدود ۱ متر با برگها و ساقه های خاکستری و کاسه گل گوشتی میباشد. زمان گلدهی اواسط بهمن تا اواخر اسفند بوده و دارای گل‌های سبز مایل به زرد هستند. این گونه در نواحی جنوبی ایران (هرمزگان، کرمان و سیستان و بلوچستان) پراکنش دارد. عمدتاً در خاکهای عمدتاً

پنیر باد (*Withania coagulans*) در باغ گیاه‌شناسی

این گونه در سال ۱۳۹۸ از طریق بذر در گلخانه، تکثیر و سپس به قطعه سیستماتیک منتقل شد. در طب سنتی از میوه و برگهای گیاه بعنوان مایه پنیر استفاده می شده است. دانه و برگها خاصیت مدر دارند.

یکی از روشهای تکثیر گیاه بذر می باشد که به میزان زیاد در گیاه تولید می شود. تیمار بذر با اسید جیبرلیک، سرمادهی مرطوب و ضد عفونی با هیپوکلریت سدیم باعث افزایش درصد جوانه زنی بذر می شود.

پنیر باد (*Withania coagulans*)

ناز باتلاقی *Bacopa monnieri* (L.) Wettst.

طول سال گلدهی دارد. گلها سفید بوده بصورت محوری در طول ساقه و کنار برگها ظاهر می شوند. این گونه دارای پراکنش وسیعی در مناطق گرمسیر دنیا می باشد. در ایران در نواحی گرمسیر استانهای هرمزگان، خوزستان، کرمان و سیستان و بلوچستان پراکنش دارد.

متعلق به خانواده گل میمون (Scrophulariaceae) بوده و شامل یک گونه علفی در ایران می باشد. این گیاه علفی چندساله با ساقه های ضخیم گوشتی به ارتفاع تا ۶۰ سانتی متر بوده که معمولاً حالت افتاده داشته و روی زمین پخش می شوند. این گیاه در تمام

Bacopa monnieri

رشد سریع تر به میزان نور بیشتری نیاز دارد. به علت وجود آلکالوئید در گیاه و مسمومیت های ناشی از آن توصیه خاصی برای استفاده از گیاه وجود ندارد. این گیاه براحتی از طریق قلمه تکثیر پیدا می کند. این گونه در سال ۱۳۹۸ از طریق قلمه و ریشه در گلخانه تکثیر و سپس به قطعه سیستماتیک منتقل شد.

بعلت رویش در مناطق باتلاقی و همچنین داشتن ظاهر گوشتی شبیه گیاهان تیره گل ناز بوده و به همین دلیل به آن ناز باتلاقی گفته میشود. گاهی به علت شباهت ظاهری به خرفه به آن خرفه وحشی نیز گفته می شود. این گونه آبدوست بوده و در نواحی کاملاً مرطوب با pH نسبتاً اسیدی ۵٫۵-۷٫۷ مثل باتلاقها رویش دارد. نور متوسط کم تا متوسط را تحمل می کند ولی جهت

Bacopa monnieri